NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

APSTIPRINU

Vidrižu pamatskolas direktore

INA SIDJUKINA

(paraksts)

04.01.2021.

VIDRIŽU PAMATSKOLAS

KARJERAS IZGLĪTĪBAS

PROGRAMMA

VIDRIŽI
2021

IEVADS

Mūsdienās vairs nevar cerēt, ka visu darba mūžu varēs strādāt vienā nozarē vai darba vietā. Šodien vērtīgāka kļūst radoša pieeja, spēja domāt netradicionāli. Svarīgākas, ir savstarpēji saistītas prasmes nekā atsevišķs zināšanu kopums. No darbinieka tiek prasīta aktīva rīcība, atbildība par savu personisko izaugsmi, labklājību. Tādēļ aktuāli ir apgūt dzīves pamatprasmes, īpaši karjeras vadības prasmes. Karjera ir cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei, izpausmei mūža garumā. Sākumskolas, pamatskolas posms ir pats sākums karjeras apzinātai veidošanai, kas secīgi turpinās vidusskolā vai profesionālās izglītības iestādē, augstskolā, un visas dzīves laikā.

Kompetencēs balstītā izglītībā skolēns tiek virzīts no zinātniskā mācību satura apguves uz praktisku pielietojamību, tiek izmantota skolēna pašpieredze, saturs tiek apgūts starpdisciplinārā un integrētā pieejā. Kompetenču pieejā pamatotā izglītībā vairāk tiek atvēlēts laiks prasmju apgūšanai.

Skolēnu karjeras vadības prasmju veidošanās notiek kompetencēs pamatotas karjeras izglītības apguves procesā.

Skolā tiek īstenots Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.8.3.5.0/16/I/001 „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs", tā mērķis ir nodrošināt karjeras vadību prasmju apguvi, veidot izpratni par tālākās izglītības ceļiem un izvēli, informētību, motivēt profesiju izvēlēties atbilstoši savām spējām, interesēm un sabiedrības, darba tirgus piedāvājumam un pieprasījumam.

Karjeras izglītības programmas normatīvais pamats veidots pamatojoties uz LR izglītības politikas un normatīvajiem dokumentiem:

- **Latvijas Republikas Izglītības likums** (1998), ar grozījumiem 2013.gadā, kad likumā iekļauti un definēti ar karjeru saistītie pamatjēdzieni: "karjera", "karjeras izglītība" un "Karjeras attīstības atbalsts", kā arī noteikta pašvaldības atbildība par bērnu un jauniešu karjeras izglītības nodrošināšanu savā teritorijā (sk. https://m.likumi.lv/doc.php?id=50759);

Izglītības likumā ietvertie nosacījumi:

17.pants. Pašvaldību kompetence izglītībā.

(3) Republikas pilsētas pašvaldība un novada pašvaldība (5) nodrošina bērnu un jauniešu karjeras izglītību.

30.pants. Izglītības iestādes vadītājs.

(3^1) Izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādē piekļuvi bibliotekārajiem, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem.

55.pants. Izglītojamā tiesības.

Izglītojamajam ir tiesības (3) (..) saņemt bibliotekāros, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumus.

Izglītības likuma grozījumos (2013) ietverta **Karjeras izglītības terminoloģija**, papildinot 12.pantu ar jauniem punktiem šādā redakcijā:

(12^1) **karjera** – izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība cilvēka mūža laikā;

(12^2) **karjeras izglītība** – izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei;

(12^3) **karjeras attīstības atbalsts** – pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu.

- **Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem**;
- **Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un valsts pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem;**
- **MK noteikumi Nr.831** (2016). *Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu, vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību,* kuros minēts, ka izglītības iestāžu akreditācijas procesā tiek vērtēts arī **atbalsts**

izglītojamajiem karjeras izglītībā (22.4.4.pants), un paredzēta karjeras izglītības pašnovērtējuma iekļaušana izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā (sk. https://m.likumi.lv/doc.php?id=287602);

- **MK noteikumi Nr.264** (2017). *Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām,* kuros iekļauti **pedagoga karjeras konsultanta profesionālās darbības pamatuzdevumi** un kvalifikācijas pamatprasības (sk. https://m.likumi.lv/doc.php?id=291004);
- **Klases stundu programmas paraugs** (VISC, 2016);
- **Karjeras izglītības paraugprogramma** (RIIMC, 2011);
- **Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm** (VIAA, 2019);
- **Pedagoga karjeras konsultanta profesijas standarts** (2014);
- **Karjeras konsultanta profesijas standarts** (2011).
- **Izglītības kvalitātes valsts dienesta iekšējos noteikumos Nr.17 (2017).** ***Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika*** nosaka akreditācijas procesā izvērtēt šādus jautājumus:

- vai izglītības iestādē ir izstrādāta **karjeras izglītības programma**;
- vai izglītības iestādē ir **pieejams pedagogs karjeras konsultants** un skolēniem tiek nodrošinātas individuālās un grupu karjeras **konsultācijas**;
- vai karjeras izglītības pasākumu koordinēšanai ir **izvēlēts atbildīgais darbinieks** un ir noteikta pedagoģiskā personāla atbildības sadale karjeras izglītības īstenošanā;
- **kā** izglītības iestādes **pedagoģiskais personāls** iesaistās karjeras izglītības īstenošanā;
- vai izglītības iestādē **ir pieejama aktuāla informācija**, arī **e-formā**, par īstenotajām izglītības programmām, to skaitā par karjeras izglītības programmu;
- vai **skolēniem ir nodrošināti** brīvi pieejami **daudzveidīgi informatīvie karjeras resursi**, to skaitā par tālākizglītības iespējām vidējās profesionālajās un augstākajās izglītības iestādēs un to piedāvātajām izglītības programmām; par "darba pasaules" daudzveidību, tās attīstības tendencēm un dažādām profesijām;
- vai izglītības iestāde **organizē karjeras izglītības pasākumus**, arī meistarklases, **kopā ar dažādu profesiju pārstāvjiem, sociālajiem partneriem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, absolventiem un vecākiem**;
- vai izglītības iestādes **e-vidē** karjeras izglītības process tiek **regulāri aktualizēts** atbilstoši reālajai situācijai;
- vai izglītības iestāde **organizē** informatīvos **pasākumus** izglītības iestādes **potenciālajiem skolēniem**, viņu vecākiem;
- vai izglītības iestādē tiek **apkopota un analizēta informācija** par absolventu turpmākajām izglītības vai profesionālā darba gaitām.

Karjeras izglītības satura realizēšanas aspekti:

- pašizziņa skolēnu vajadzību, dotumu, talantu, interešu, vērtību, prasmju un spēju noteikšanā;
- pašvērtējums skolēna iespēju un priekšrocību apzināšanā;
- skolēnu individuālo spēju attīstīšana;
- ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības;
- dažādu profesiju, darba pasaules, darba tirgus izpēte;
- turpmākās izglītības iespēju izpēte, respektējot zināšanas un apgūtās kompetences;
- karjeras informācijas resursu iegūšana un izmantošana;
- karjeras plānošana un plāna īstenošana;
- karjeras konsultēšana, grupu nodarbības;
- apgūt karjeras izglītību kompetenču pieejā;
- individuālās konsultācijas, atbalsta sniegšana skolēnam.

Karjeras izglītības apguves veiksmīgs rezultāts orientēts uz to, lai cilvēks spētu sekmīgi iekļauties 21.gadsimta darba tirgū un prastu vadīt un attīstīt savu karjeru mūža garumā.

TERMINU SKAIDROJUMS

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izpausmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process. Citiem vārdiem, tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Karjeras vadības prasmes ir vadošās individuālās prasmes, kas palīdz izprast, plānot, organizēt, vadīt un kontrolēt savu iekšējo un ārējo resursu efektīvu izmantošanu dzīves mērķu sasniegšanai. Tās attiecas uz nepieciešamajām prasmēm, lai atrastu sev izglītības virzienu un nodrošinātu sev darbu un lai sekmīgi veidotu personīgo dzīvi.

1. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRĶIS

Karjeras izglītības mērķis ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, kas orientēts uz skolēna personības izzināšanu, viņa interešu, dotumu, prasmju un vērtību atklāšanu tā, lai skolēns, pazīstot sevi, spētu patstāvīgi veidot, vadīt un attīstīt savu karjeru, pieņemt lēmumus karjeras plānošanā un tos realizēt.

Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, nodrošināt plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu skolēniem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet sistemātiski, attīstot caurviju prasmes.

2. KARJERAS IZGLĪTĪBAS UZDEVUMI

2.1. Palīdzēt skolēniem pilnveidot sevi:

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja *"sevi pasniegt",* prasme prezentēt savu veikumu, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2.2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības,
- uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

2.3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VADĪBA UN SADARBĪBA

Izglītības iestādes vadības kompetences karjeras izglītības realizēšanā izglītības iestādē ir:

- nodrošināt karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- regulāri veikt karjeras izglītības programmas monitoringu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizēšanai nepieciešamos resursus.

Pedagoga karjeras konsultanta kompetences karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē ir:

- veidot izglītības iestādes profilam atbilstošu karjeras izglītības programmu;
- vadīt, koordinēt un uzraudzīt karjeras izglītības programmas realizēšanu iestādē;
- nodrošināt izglītības iestādes darbu ar daudzveidīgiem karjeras informācijas resursiem, arī e-vidē;
- sniegt metodisko atbalstu pedagoģiskajam personālam karjeras izglītības realizēšanā;
- sniegt karjeras atbalstu (arī karjeras individuālās konsultācijas) skolēniem;
- sniegt karjeras atbalstu skolēnu vecākiem.

Karjeras attīstības atbalsta priekšnoteikums ir tajā iesaistīto speciālistu sadarbība, pienākumu un atbildības sadale atbilstoši kopīgi sasniedzamajiem mērķiem.

<u>Pedagogs karjeras konsultants:</u>

- koordinē pedagogu un atbalsta personāla sadarbību karjeras atbalsta sniegšanai,
- konsultē un informē skolēnus, viņu ģimenes un pedagogus par aktualitātēm karjeras izglītībā,
- izglīto skolēnus, pedagogus un vecākus karjeras izvēles jautājumos,
- sadarbojas ar dažādiem partneriem karjeras atbalsta jautājumos,
- veic pētniecisko un metodisko darbu skolā,
- pilnveido savu profesionālo kvalifikāciju.

<u>Skolas vadības komanda:</u>

- **Direktors -** nodrošina karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pieejamību skolā**;**
- **direktora vietnieks mācību darbā -** koordinē un pārrauga izglītības darbu skolā;
- **direktora vietnieks audzināšanas darbā -** koordinē un pārrauga audzināšanas darbu, t.sk., karjeras izglītības un interešu izglītības darbu skolā, koordinē klašu audzinātāju darbu un karjeras atbalsta pasākumu norisi skolā, nodrošina informācijas apriti par aktualiztātēm karjeras izglītībā, veicina pedagogu tālākizglītību par karjeras izglītības jautājumiem.

<u>Skolotāji</u>

Mācību priekšmetu skolotāji informē un konsultē skolēnus un vecākus par karjeras izglītības jautājumiem sava mācību priekšmeta satura ietvaros.

Klases audzinātājs:

- izstrādā un īsteno klases audzinātāja programmu saskaņā ar skolas galvenajiem uzdevumiem, audzināšanas darbības un karjeras izglītības plānu, klases audzinātāju stundu programmu, izglītojamo vecumposma īpatnībām, skolēnu vajadzībām un interesēm;
- veic skolēnu izpēti savas kompetences ietvaros un analizē viņu attīstības dinamiku, nosakot viņu attīstības virzības raksturu un apjomu;
- rūpējas, lai klasē būtu labvēlīga vide skolēnu personības attīstībai un izglītošanai, kopā ar skolēnu plāno un organizē klases pasākumus un sekmē klases dalību skolas un citos pasākumos;

- izzina skolēna ģimenes iespējas bērna audzināšanā un sadarbojas ar vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, palīdzot risināt ar izglītojamā personību, izglītošanos un vērtību sistēmas veidošanu saistītus jautājumus;

Interešu izglītības pedagogi informē un konsultē skolēnus un viņu vecākus par karjeras izvēles iespējām interešu izglītības programmas satura ietvaros.

Atbalsta personāls

Bibliotekārs – informē skolēnus, pedagogus un vecākus par jaunāko literatūru (grāmatas, prese, bukleti, metodiskie līdzekļi) karjeras izglītībā, veido tematiskās izstādes, palīdz meklēt informāciju internetā un sniedz citu informatīvo atbalstu.

Izglītības psihologs – novēro skolēnus mācību stundās un veic psiholoģisko izpēti un individuālo psihodiagnostiku, skolēnu grupu psiholoģisko izpēti un konsultē par karjeras izglītības jautājumiem, palīdzot skolēniem apzināties viņu spējas, intereses un dotumus.

Sociālais pedagogs – konsultē skolēnus, viņu ģimenes, pedagogus par sociālo jautājumu risināšanas kārtību un iespējām pašvaldībā saistībā ar karjeras atbalsta pieejamību.

Logopēds – konsultē skolēnus un viņu vecākus par logopēdiskiem jautājumiem, ja tas skar skolēna karjeras izvēli;

Sadarbības partneri ārpus izglītības iestādes:

Valsts un pašvaldību iestādes:

- **Izglītības un zinātnes ministrija –** izstrādā normatīvos aktus;
- **Valsts izglītības satura centrs –** izstrādā izglītības standartus un mācību paraugprogrammas;
- **Valsts izglītības attīstības aģentūra –** nodrošina informatīvos un metodiskos materiālus, veicina KI sistēmas pilnveidi;
- **Nodarbinātības valsts aģentūra –** izstrādā un publicē karjeras atbalsta materiālus, piedāvā informatīvos pasākumus;
- **Izglītības kvalitātes valsts dienests –** akreditē skolas un programmas, izstrādā karjeras izglītības vērtēšanas kritērijus;
- **Limbažu novada pašvaldība –** nodrošina karjeras izglītības pieejamību, informē par vietējo darba tirgu, tā attīstības perspektīvām;

Absolventi – dalās ar personisko pieredzi tālākizglītībā, karjeras izaugsmē;

Vecāki – informē par savu karjeras pieredzi, sniedz ieteikumus karjeras virziena izvēlei;

Darba devēji – iepazīstina ar darba pasauli, informē par vietējo darba tirgu un darba iespējām.

Izglītības iestādes (dažāda līmeņa): Profesionālās izglītības kompetenču centri – PIKC/ koledžas;

4. KARJERAS IZGLĪTĪBAS JOMAS

Pamatjoma „Pašizpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:

- mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības, pašaudzināšana;
- manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks;
- mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- attieksmes un vērtības;
- prasme sadarboties, risināt konfliktus;
- mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
- veselība un nākotnes nodomi;

Pamatjoma „Karjeras izpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:

- darba nozīme cilvēka dzīvē;
- populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- manu vecāku darba dzīve;
- informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- darba tirgus, sociālā vide un nodarbinātība;
- izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- darba likumdošana, darba drošība;
- pašnodarbinātība.

Pamatjoma „Karjeras plānošana un vadība" ietver šādas saturiskas tēmas:

- lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
- dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- pārmaiņas manā dzīvē;
- komandas darba pieredze;
- praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- sevis prezentēšana.

5. PLĀNOTIE SKOLĒNAM SASNIEDZAMIE REZULTĀTI KARJERAS VADĪBAS PRASMĒS, BEIDZOT 3.,6.,9.KLASI UN VEIDI TO IZVĒRTĒŠANAI

Pašizziņa un pašvadība	Karjeras iespēju izpēte	Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	Izvērtēšanas veidi
3.klase			
Pastāsta par saviem sasniegumiem un prasmēm, kas padodas vislabāk, kā arī par neizdošanos un kļūdām. Uzdod jautājumus par pašreizējo sniegumu karjeras jomā (mācības, brīvā laika aktivitātes, interešu izglītība, mājas darbi u.c.) un ar pieaugušā atbalstu, iedvesmojoties no citu sasniegumiem, meklē idejas tās uzlabošanai. Ar skolotāja atbalstu plāno laiku mācībām un darbam. Ar pedagoga atbalstu seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei un novērtē savu mācību darbu un mācīšanās pieredzi. Nosauc savus dotumus, sasniegumus, intereses un vajadzības. Pastāsta par savas mācīšanās progresu un prasmēm, veido saprotamu mutvārdu runu un reaģē uz klausītāju jautājumiem. Sniedz par sevi informāciju anketā. Izmanto digitālās tehnoloģijas informācijas sniegšanai pēc norādījumiem.	Meklē pārbaudītus faktus par karjeras iespējām un pats tos pārbauda. Izmanto digitālās tehnoloģijas karjeras informācijas meklēšanai pēc norādījumiem. Salīdzina uzņēmumus savā novadā un pilsētā, meklē informāciju par veiksmīgiem sava novada uzņēmumiem un stāsta par tiem. Nosauc un no sava redzespunkta stāsta par vecāku un citu ģimenes locekļu profesijām. Skaidro, kā jaunas prasmes, zināšanas un uzņēmība palīdz sasniegt mērķus un īstenot intereses un iespējas darba tirgū. Atpazīst profesijas pēc darba pienākumu aprakstiem vai demonstrējumiem, darbarīku un darba attēliem. Izmantojot vienkāršu situāciju piemērus, pamato, kāpēc darbs ir vērtība. Saskata vienkāršas ar sekmīgu karjeru saistītas kopsakarības sabiedrībā (skolā, ģimenē un vietējā kopienā). Veido stāstījumu par darba darītājiem, kuru rakstura īpašības, zināšanas un prasmes ir pašam	Ar prieku fantazē par dažādām karjeras attīstības iespējām. Ir atvērts jaunai karjeras pieredzei. Pauž savu viedokli par karjeras iecerēm un uzklausa citu viedokli. Atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu saistošā, ar personisko pieredzi saistītā kontekstā. Ar pieaugušā atbalstu izvirza karjeras attīstības mērķi mācību uzdevumā un plāno savas darbības soļus, lai to izpildītu. Izvirza īstermiņa mērķus savu interešu attīstīšanai, jaunu zināšanu un prasmju apgūšanai. Raksturojot savu pieredzi līdzīgās situācijās, izsaka idejas karjeras attīstības mērķa sasniegšanai. Ar pedagoga atbalstu veido karjeras attīstības plānu, īsteno to un izvērtē rezultātu. Īstenojot karjeras attīstības plānu, nepadodas, ja neizdodas to īstenot, bet mēģina vēlreiz. Skaidro savstarpējā atbalsta nepieciešamību un izpausmes karjerā un sadzīvē, un piedalās tā nodrošināšanā.	Informācijas vizualizēšana. Lomu spēles. Profesiju kārtis. Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās). Pašvērtējums. Piedalīšanās diskusijās (diskusija). Rezumēšana (secināšana). Sadarbības prasmju novērtēšana.

	nozīmīgas, pamato savu izvēli. Pauž savus uzskatus par sadzīves situācijām, ņemot vērā savas un citu cilvēku vajadzības un vēlmes. Pēc skolotāja dotajiem kritērijiem salīdzina, interpretē, novērtē, savieno un grupē vienkāršu informāciju par karjeras iespējām. Veido savā pieredzē un viedoklī balstītu argumentāciju karjeras iespēju raksturošanai. Formulē savus secinājumus, saskaņā ar dotajiem norādījumiem.		
6.klase			
Nosauc savas darbības stiprās un vēl pilnveidojamās puses, analizē personiskās īpašības un uzvedību, skaidro, kas ietekmē darbību izvēli un sniegumu (panākumus vai neizdošanos) dažādās karjeras jomās (mācības, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi). Izvērtē pašreizējo sniegumu karjeras jomā)mācības, brīvā laika aktivitātes, interešu izglītība, mājas darbi u.c.) izmanto radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie idejām tās pilnveidei, iedvesmojas no citu idejām, tās papildina. Ar skolotāja atbalstu izveido un patstāvīgi papildina darbu mapi (portfolio). Patstāvīgi plāno laiku mācībām un darbam.	Pārliecinās, vai iegūta pietiekami vispusīga un precīza informācija par karjeras iespējām, pārbauda tās ticamību. Izmanto digitālās tehnoloģijas, lai iegūtu un apstrādātu informāciju par karjeras iespējām. Analizē publiski pieejamo informāciju, lai noskaidrotu, kādi uzņēmumi un kādās nozarēs ir izplatīti vietējā pašvaldībā, un kādu profesiju pārstāvji tajos strādā. Salīdzina profesijas, balstoties uz tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. Pēc skolotāja dotā parauga analizē informāciju par veicamā darba saturu, aprīkojumu, darbarīkiem, darba vidi un darba apstākļiem dažādās profesijās.	Ar ieinteresētību uztver dažādas karjeras attīstības iespējas, izmanto iztēli, lai veidotu neikdienišķas sakarības. Uzdrīkstas mēģināt paveikt kaut ko jaunu. Piedalās savu karjeras ieceru apspriešanā un izvērtēšanā. Ar pedagoga atbalstu nosaka reālas karjeras attīstības vajadzības, atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu dotajā kontekstā. Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko un nolemj to īstenot. Patstāvīgi izvirza vairākus karjeras attīstības (mācīšanās) mērķus un plāno, kā tos īstenot gan vienatnē, gan grupā.	Āra nodarbības (mācību ekskursijas), ziņojums. Darbu mape. Informācijas vizualizēšana. Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās). Multimediju prezentācija. Mutiska uzstāšanās. Pašvērtējums. Piedalīšanās diskusijās (diskusija). Rezumēšana (secināšana).

Patstāvīgi seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei dažādās karjeras jomās un nosaka, vai un kā sniegumu uzlabot. Prot pastāstīt par saviem dotumiem, sasniegumiem, interesēm un vajadzībām, raksturot sava padarītā progresu, izmantojot vienotu kritēriju sistēmu, iesaistās dialogā ar klausītājiem. Atbilstoši adresātam un saziņas mērķim raksta un pēc parauga noformē atbildes uz strukturētas aptaujas jautājumiem. Izmanto digitālās tehnoloģijas informācijas par karjeras pieredzi prezentēšanai un pārraidei.	Atlasa un vizualizē informāciju par darba saturu dažādās nozares profesijās. Skaidro dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē. Skaidro sekmīgas karjeras ietekmi uz tās īstenotājiem, viņu ģimenes locekļiem, vietējo kopienu ekonomiku un sabiedrību nacionālā mērogā un saskata savu nepieciešamību iesaistīties savas kopienas dzīves uzlabošanā. Iepazīst un izvērtē veiksmīgus paša izvēlētas nozares pārstāvjus, lai izdarītu secinājumus par viņu sasniegumiem un īpašībām, kas nodrošinājušas panākumus. Pēc dotajiem un paša radītajiem kritērijiem salīdzina, interpretē, novērtē, savieno un grupē informāciju par karjeras iespējām. Veido faktos par karjeras iespējas kontekstu balstītu argumentāciju, atšķir atbilstošo no neatbilstošā un svarīgo no mazāk svarīgā. Patstāvīgi formulē tiešus, vienkāršus secinājumus par karjeras iespēju.	Izvirzot sev īstermiņa mērķus, izmanto gan savu, gan nozīmīgu citu cilvēku pieredzi. Iztēlojoties karjeras mērķa sasniegšanas gaitu un eksperimentējot domās, veido karjeras attīstības plānu, īsteno to, izvērtē paveikto pēc paša radītiem kritērijiem un iesaka uzlabojumus. Izzina pieejamos resursus un atrod jaunus, lai īstenotu savu karjeras ieceri. Saskaroties ar grūtībām karjeras attīstības plāna īstenošanā, meklē atbalstu un izmanto to. Analizē sadarbību karjerā un sabiedrībā.	Sadarbības prasmju novērtēšana. Lomu spēles. Profesiju kārtis.
9.klase			
Patstāvīgi analizē sava snieguma saistību ar personiskajām īpašībām un uzvedību dažādās karjeras jomās (mācību darbs, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi). Atpazīst savas darbības stiprās puses un ar pieaugušā atbalstu atrod dažādus	Tiecas iegūt vispusīgu un precīzu informāciju par karjeras iespējām, nosaka atsevišķus faktorus, kas traucē iegūt patiesu informāciju. Izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas, lai	Uz dažādām karjeras attīstības iespējām raugās ar zinātkāri, iztēlojas nebijušus risinājumus. Ir gatavs pieņemt nenoteiktību un jaunus izaicinājumus. Piedalās un aizstāv viedokli diskusijās par savām karjeras iecerēm.	Āra nodarbības (mācību ekskursijas), ziņojums. Darbu mape. Lomu spēle. Simulāciju spēles.

veidus, kā attīstīt savas domāšanas un uzvedības pilnveidojamās puses. Izzina savu esošo karjeras situāciju no dažādiem skatpunktiem, lieto un pielāgo situācijai atbilstošas radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jaunām un noderīgām idejām, iedvesmojas no citu pieredzes. Patstāvīgi pilnveido darbu mapi. Izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas digitālās darbu mapes veidošanā. Nosauc savas priekšrocības darbam vai uzņēmējdarbībai noteiktā nozarē (profesijā) Latvijā vai ārzemēs. Patstāvīgi izvēlas un iekļauj plānā savām vajadzībām un interesēm atbilstošas aktivitātes, nosakot šo izvēļu priekšrocības un trūkumus. Patstāvīgi veido savus kritērijus, kas liecina par mērķa sasniegšanu dažādās karjeras jomās, izzina sava padarītā progresu un nosaka, vai un kā uzlabot sniegumu. Izmanto kļūdas, lai mērķtiecīgi mainītu savu darbību. Mērķtiecīgi plāno un veido strukturētu un saturīgu mutvārdu runu karjeras attīstības mērķa sasniegšanai (piem., darba devēja informēšanai), rosina klausītājus uz diskusiju. Raksta patstāvīgi lietišķo vēstuli, iesniegumu, dzīvesgaitas aprakstu (CV) un motivācijas vēstuli, arī digitālajā formā un e-vidē.	atrastu un apstrādātu informāciju par karjeras iespējām. Balstoties uz konkrētiem piemēriem, analizē dažādas uzņēmējdarbības un nodarbinātības formas un to priekšrocības dažādās nozarēs un profesijās. Atlasa, apkopo un analizē informāciju par dažādās nozarēs un profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un personības īpašībām. Analizē informāciju par veicamā darba saturu, aprīkojumu, darbarīkiem, darba vidi un darba apstākļiem dažādās profesijās. Atlasa, analizē, vizualizē un strukturē informāciju par profesiju saturu dažādās nozarēs. Analizē dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē. Analizē, kā sekmīga atsevišķu indivīdu karjera ietekmē pašus, viņu ģimenes locekļus, vietējo kopienu ekonomiku un sabiedrību Eiropas mērogā un pamato to, ar dažādos avotos gūtu informāciju un statistikas datiem. Salīdzina Veiksmīgus paša izvēlētas nozares pārstāvjus, lai izdarītu secinājumus par viņu sasniegumiem un īpašībām, kas nodrošinājušas panākumus. Mērķtiecīgi izzina, analizē, izvērtē un savieno dažāda veida informāciju par	Nosaka reālas karjeras attīstības vajadzības, raksturo problēmas būtību, atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu cēloņsakarību un dažādu nosacījumu savstarpējās mijiedarbības kontekstā. Formulē kontekstā balstītus strukturētus pieņēmumus. Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko un nolemj to īstenot. Izvirza īstermiņa un ilgtermiņa karjeras attīstības (t.sk. mācīšanās) mērķus, plāno to īstenošanas soļus, uzņemas atbildību par to izpildi. Plāno savu izaugsmi mācībās un brīvā laika aktivitātēs, balstoties uz savu stipro pušu un grūtību jomu apzināšanos. Spriežot "atpakaļgaitā" un atrodot pretpiemērus, veido karjeras attīstības situācijas modeli un tajā pamatotu karjeras attīstības plānu. Īsteno to, un, ja nepieciešams, īstenošanas laikā pielāgo plānu mainīgajai situācijai, meklē citu pieeju, paņēmienu. Izvērtē paveikto un plāno uzlabojumus turpmākajam darbam. Elastīgi un izsvērti izmanto pieejamos resursus un rod jaunus, lai īstenotu savu karjeras ieceri. Saskaroties ar grūtībām karjeras attīstības plāna īstenošanā, neatlaidīgi meklē un rod risinājumu.	Informācijas vizualizēšana. Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās). Multimediju prezentācija. Mutiska uzstāšanās. Pašvērtējums. Piedalīšanās diskusijās (diskusija). Rakstiska atskaite. Rezumēšana (secināšana). Sadarbības prasmju novērtēšana. Asociāciju kārtis.

Izvēlas un izmanto ar karjeras mērķu sasniegšanu saistīta satura (dzīves apraksti, motivācijas vēstules) radīšanai un pārraidei piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas.	karjeras iespējām, izprot to kontekstu. Raksturojot karjeras iespējas, atšķir faktos balstītu apgalvojumu no pieņēmuma, faktus no viedokļa, un patstāvīgi formulē pamatotus secinājumus.	Veido rīcības plānu un īsteno sadarbību savu karjeras attīstības mērķu sasniegšanai.	

6. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi). Katra karjeras izglītības joma — **pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība** ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

Pamatjoma "Pašizpēte" ietver šādas saturiskās tēmas:

- mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
- manas intereses, vaļasprieks, spējas, brīvais laiks, dienas režīms;
- mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- attieksmes un vērtības;
- prasme sadarboties, risināt konfliktus;
- mana veselība un nākotnes nodomi;
- mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
- pašaudzināšana.

Pamatjoma "Karjeras izpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:

- darba nozīme cilvēka dzīvē;
- populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- manu vecāku darba dzīve;
- informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- darba tirgus un nodarbinātība;
- sociālā vide un nodarbinātība;
- izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- darba likumdošana, darba drošība;

Pamatjoma "Karjeras plānošana un vadība" ietver šādas saturiskas tēmas:

- lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- lēmuma pieņemšana, dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība)
- dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- kad viss nenorit tā, kā plānots;
- mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- pārmaiņas manā dzīvē;
- komandas darba pieredze, sadarbības nozīme un loma;
- praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- sevis prezentēšana.

Kompetenču pieejā pamatotu mācību saturu raksturo

- zināšanu funkcionalitāte, integritāte un to lietojums praksē;
- apkārtējās pasaules skaidrošana aktīvā darbībā;
- prasmju universālums, radošums problēmu risināšanā;
- darbības (domāšanas, mācīšanās u.c) paņēmienu apguve;
- pašpieredzes izmantošana un jaunas pieredzes apgūšana;
- gatavība patstāvīgai zināšanu apguvei;
- kompetenču novērtēšana, praktiskā darbībā demonstrē apgūtās kompetences, pašvērtē un savstarpēji vērtē demonstrēto;
- digitālo mācību līdzekļu izmantošana līdzās tradicionālajiem mācību līdzekļiem.

Dabaszinātņu mācību joma	
dabaszinības (1.– 6. klase) **fizika,** **ķīmija,** **bioloģija,** **ģeogrāfija (7.– 9. klase)**	Skolēns veido izpratni par dabas parādībām un procesiem, tādiem kā enerģija, kustība, spēks, lauks, viela, organisms u.c.; izmanto pētnieciskās prasmes, eksperimentē, mācās modelēt un prognozēt; mācās par resursu saprātīgu izmantošanu un dabas ilgtspējību. Apzinās sociāli atbildīgu lēmumu pieņemšana. Uzņēmējspēju attīstīšana sekmē sabiedrībā izmantojamo resursu apvienošanu kopējam un individuālajam labumam – skolēns gūst priekšstatu par valstu un reģionu priekšrocībām saimniecības nozaru attīstībā un analizē iedzīvotāju skaita un darbaspēka resursu izmaiņas ietekmējošos faktorus. Cilvēki apzinās alternatīvas, plānojot pieejamo resursu izlietojumu, – skolēns izvērtē cilvēka saimniecisko un politisko darbību nozīmi resursu izmantošanā, radītās sekas vidē un pieņem ilgtspējīgus lēmumus. Apgūstot programmu, skolēnam attīstās ieradumi saudzīgi izturēties pret savu ķermeni sadzīves situācijās, orgānu sistēmas darbības traucējumu gadījumos rīkoties atbilstoši situācijai (atpazīt risku, domāt, rīkoties), rūpēties par savu veselību. Lai to sasniegtu, gandrīz katrā tematā piedāvāts apskatīt aktuālus veselības jautājumus.
Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma	
sports un veselība	Skolēns izprot un veido aktīva un veselīga dzīvesveida ieradumus, iesaistās daudzveidīgās fiziskajās aktivitātēs; gūst izpratni par veselības un drošības jautājumiem, rīcību riska situācijās. Līdztekus mācībām par fizisko aktivitāti skolēni apgūst tās saistību ar veselību (veselīga dzīvesveida pamatu apguve un ieradumu vei-došana) un drošību (izzina, analizē un izvērtē riskus dažādās dzīves situācijās, pieņem izsvērtus lēmumus drošai rīcībai un uzņemas par tiem atbildību). Skolēna fiziskās spējas vērtē pēc šādiem parametriem – koordinācija, ātrums, izturība, spēks, lokanība. Mācību saturs ir veidots tā, lai skolēnam pakāpeniski un mērķtiecīgi veidotos izpratne par vecumposma attīstībai atbilstošākām fiziskām spējām un par veselību nostiprinošu fizisko sagatavošanu.
Matemātikas mācību joma	
matemātika	Skolēns apgūst un jēgpilni izmanto matemātikas valodu, matemātikai raksturīgas stratēģijas un spriešanu, skaitļus un darbības ar tiem, algebras elementus un sakarības, figūras un to

	īpašības, varbūtību un prasmes darbā ar datiem. Attīstīt domāšanas prasmes, saskatot un formulējot sakarības starp lielumiem. Veidot prasmes darbā ar datiem, formulējot ar pieredzi saistītu pētāmo jautājumu, plānojot datu ieguvi, tos praktiski iegūstot, sakārtojot un analizējot.
	Tehnoloģiju mācību joma
dizains un tehnoloģijas, datorika, inženierzinības	Skolēns apgūst prasmes radīt sev un sabiedrībai vajadzīgas lietas un produktus, izkopj dizaina domāšanu, iepazīst lietu tapšanas procesu, izvēlas jēgpilnu risinājumu kādai problēmai, apgūst un lieto digitālās prasmes, programmēšanas pamatus. Veidot skolēna izpratni par to, kā top cilvēkiem noderīgi dizaina risinājumi – produkti, pakalpojumi, informācijas un vides risinājumi. Izstrādājumi top, dizaina procesā ietverot vairākus secīgus darbību soļus. Vajadzību un iespēju apzināšana. Lai radītu idejas, skolēns izpēta nepieciešamību pēc konkrēta izstrādājuma, apzinot savas un citu vajadzības. Skolēns apzinās savas spējas (ko viņš prot) un pieejamos resursus (materiāli, tehnoloģijas, instrumenti, laiks), ko patērēs konkrētu darbību veikšanai. Ideju meklēšana un risinājuma izvēle. Skolēns izmanto dažādas ideju radīšanas stratēģijas, apsverot, vai šāds izstrādājums ir nepieciešams, vai tas būs ilgtspējīgs, vai tas būs aktuāls un vai tā izstrāde nepatērēs liekus materiālus, vai tirgū jau ir pieejami šādi vai līdzīgi risinājumi, kā arī izvērtē dažādas izstrādājumā izmantojamo materiālu un tehniku alternatīvas un pamato savu izvēli. Nozīmīgs dizaina un tehnoloģiju mācību priekšmeta mērķis ir dot iespēju skolēnam attīstīt praktiskās iemaņas, strādājot ar daudzveidīgiem, tehnoloģiski aizvien sarežģītākiem darbarīkiem, elektriskajiem instrumentiem un ierīcēm. Skolēni neatkarīgi no dzimuma vai interesēm mācību procesā iepazīstas ar visām programmā paredzētajām tehnoloģijām, tā gūstot priekšstatu par daudziem un dažādiem materiāliem, to apstrādes tehnoloģijām, kā arī praktiskas iemaņas darbā ar tiem. Inženierzinībās skolēns izmanto prasmes, kuras ieguvis dažādās mācību jomās un priekš metos, jo īpaši – dabaszinātņu mācību jomā gūtās atziņas un tehnoloģiju mācību jomā apgūtās tehniskās un materiālu apstrādes prasmes, lai zinātniskās un tehniskās zināšanas piemērotu dažādu inženiertehnisku problēmu risināšanai.

Valodu mācību joma	
Latviešu valoda, svešvalodas	Skolēns ir ieinteresēts valodu apguvē, sev saistošas un noderīgas lasāmvielas izvēlē, lieto valodu kā domāšanas, izziņas un saziņas līdzekli, izprot valodas lomu identitātes veidošanā, piedalās mutvārdu un rakstveida saziņā precīzi, skaidri un atbilstoši literārās valodas normām. Daudzveidīgu tekstu izmantošana īpaši pieaug digitālajā komunikācijā, sociālajos medijos un cita veida elektroniskajā saziņā, kas ir bērnu un jauniešu ikdiena. Prasmes, kuras ir nepieciešamas, lai lasītu verbālu (vārdisku) tekstu, atšķiras no prasmēm, kuras nepieciešamas, apgūstot multimodālus tekstus. Tas veicinās skolēnu prasmi tekstos ātrāk un dziļāk saprast teksta galveno domu, nolūku un emocionālo noskaņu. Atklāt tekstu daudzveidību. afiša, apraksts, apsveikums, atskaite, diagramma, dzejolis, filma, ielūgums, instrukcija, īsziņa, kalendārs, karte, komentārs, komikss, luga, mutvārdu saruna, (kārtības, spēles) noteikumi, pasaka, (TV, pasākuma) programma, plakāts, (ēdiena) recepte, reklāma, sludinājums, stāsts, tradicionālā un mūsdienu folklora (anekdote, nostāsts, tautasdziesma u. c.), vēstījums, privātā vēstule. Anketa, anotācija, dienasgrāmata, (produkta) etiķete, infografika, informatīva lapa, informatīvs buklets, intervija, epasta vēstule, lietišķā vēstule, vēsturisks dokuments, video/filmas teksts. Aforisms, atsauksme, CV (dzīvesgājums), emuārs, eseja, grafiti teksts, iesniegums, konspekts, kopsavilkums, motivācijas vēstule, pārskats, pārspriedums, paskaidrojums, pieteikums, recenzija, romāns, scenārijs, ticējums, vizītkarte, zīmīte. Lietpratība jeb kompetence ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas reālās dzīves mainīgās situācijās. Tā ir spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personiskajā vai sabiedriski politiskajā). Lietpratība jeb kompetence ir kompleksa – tā ietver zināšanas, prasmes un ieradumus, kas saistīti ar motivāciju un gribu. Padziļināt interesi par valodu apguvi;izprast svešvalodu lomu starpkultūru saziņas nodrošināšanā; lietot angļu valodu kā domāšanas, izziņas, saziņas un radošās izpausmes līdzekli; skaidri, saprotami, literāri pareizi un atbilstoši saziņas situācijai paust savas domas, jūtas un uzskatus mutvārdos un rakstu formā angļu valodā; uztvert, saprast, analizēt un interpretēt informāciju, jēdzienus, faktus un idejas dažādu formātu un žanru tekstos angļu valodā; izmantot lasītprasmi angļu valodā sevis emocionālai un intelektuālai bagātināšanai.

Sociālā un pilsoniskā mācību joma	
sociālās zinības (1.–3. klase), **sociālās zinības un vēsture** (4.–6. klase), **sociālās zinības**, **Latvijas un pasaules vēsture** (7.–9. klase)	Skolēns veido izpratni par tādiem jēdzieniem kā indivīds, sabiedrība, vara un pārvaldes institūcijas, resursi; veido vēsturisko, nacionālo un pilsonisko apziņu, izpratni par laiku un pārmaiņām sabiedrībā. Apgūst savu sociālo lomu un prasmi rīkoties tai atbilstoši, mācās domāt par mācīšanos, kontrolēt savas emocijas, vēlmes, vajadzības un sadarboties ar citiem. Mācās ieņemt aktīvu pozīciju sabiedrībā, kļūt par līderiem savā dzīvē un sabiedrībā, izprast valsts iekšējās un ārējās funkcijas, ekonomikas un tirgus kā ekonomikas daļas likumsakarības, ievērot noteikumus, izvēlēties vērtībās balstītus lēmumus pretrunīgās situācijās. Mācās apzināties savu vērtību un unikalitāti, izteikt personisko viedokli, vadīt savas emocijas, pašizziņu un mācīšanās procesu, kā arī izprast savu lomu sabiedrībā un radīt vēlmi sadarboties. Mācās izprast un arī risināt aktuālas sabiedriskas un ekonomiskas problēmas, iedziļinoties un pētot dažādu gadījumu piemērus, meklējot atbildes uz jautājumiem kāpēc? un kā?, šauboties un pieņemot atbilstošus lēmumus, modelējot dažādus sadarbības un līdzdalības veidus. Skolēni attīsta kritiskās domāšanas, problēmu definēšanas un risināšanas, cēloņu un seku izspriešanas, plānošanas un finanšu pratības prasmes, kā arī izpratni par sabiedriskajiem un ekonomiskajiem procesiem, ir būtiski iemācīties saskatīt un izskaidrot likumsakarības starp dažādiem notikumiem, iegūstot informāciju no atšķirīgiem informācijas avotiem un attīstot dažādas prasmes – analizēt statistikas datus; ievākt, apstrādāt un analizēt datus, anketējot respondentus un izpētot sabiedrības viedokli; skaidrot sakarības starp lielumiem un funkcijām ekonomiskajos modeļos; analizēt rakstītos informācijas avotus, nosakot informācijas drošticamību un salīdzinot ar informāciju no citiem avotiem. Nozīmīgs priekšmeta uzdevums ir veidot skolēna izpratni par ekonomiskajiem procesiem un uzņēmējdarbību. Uzņēmējspējas ir prasmju un personisku īpašību kopums, kuru attīstīšana prasa skolēna aktīvu, praktisku mācīšanos starpdisciplinārā vidē, mācību procesu saskaņojot ar dizaina un tehnoloģiju satura un prasmju apguvi. Lai paveiktu uzdevumu, skolēni pielieto un pilnveido jaunrades, pašvadības, sadarbības, problēmrisināšanas un līdzdalības prasmes.
Kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslas mācību joma	
vizuālā māksla, mūzika, literatūra, teātra māksla	Skolēns veido izpratni par mākslu un kultūru, praktiski darbojoties, iepazīst mākslas veidus un to izteiksmes līdzekļus, tajos paustās idejas kā autora, laikmeta un kultūras mijiedarbību, kultūru daudzveidību, izpausmes, kultūras mantojumu; iepazīstot sevi, apzinās un izprot piederību tautas, valsts, kopienas kultūrai; piedzīvo jaunrades procesu mūzikā, vizuālajā mākslā, literatūrā, teātra mākslā. Kultūras piedzīvošana klātienē, gan iepazīstot konkrēto mākslas veidu (literatūra, vizuālā māksla, mūzika, teātra māksla) tā profesionālajās izpausmēs mūsdienās un vēsturiskā attīstībā,

	gan skolēnam pašam mērķtiecīgi darbojoties un iepazīstot konkrētā mākslas veida izteiksmes līdzekļu nozīmi ideju atklāsmei pašizpausmē; tas nepieciešams, lai nodrošinātu skolēnam nepastarpinātu informācijas ieguvi, iespēju veidot savu izpratni, darbojoties praktiski. Attīstot jaunrades un uzņēmējspējas, sadarbības un pašvadītas mācīšanās caurviju prasmes, lielu nozīmi ierādot sociāli emocionālajam mācīšanās procesam; pārējās caurviju prasmes attīstot mācību procesā pakārtoti un atbilstoši mākslas veida specifikai – veidojot estētisko, emocionālo, radošas darbības un mērķtiecīgas sadarbības pieredzi. Patstāvīgi lasa sev interesējošu literatūru, izmanto bibliotēkas savas literārās pieredzes veidošanai, izvēlas drošticamu informāciju un kvalitatīvus resursus digitālajā vidē. Savu jaunrades darbu secīgi plānot, mērķtiecīgi realizēt, pabeigt un izvērtēt tolerantā diskusijā; izmantot radošās domāšanas procesu kā problēmrisināšanas veidu.

7. KARJERAS IZGLĪTĪBAS TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

Iespējamais norises laiks Tematiskais virziens	Karjeras izglītības saturs	Sasniedzamais rezultāts Skolēna karjeras vadības prasmju (KVP) veidošanās/pilnveide	Atbildīgie	Pieaicinātie	Resursi
			Realizētāji izglītības iestādē	Speciālisti Nozaru profesionāļi Konsultanti	
Skolotāju izglītošana karjeras vadības jautājumu iekļaušanā mācību priekšmetu saturā un ārpusstundu darbā					
Augusta pēdējā nedēļa	Seminārnodarbība izglītības iestāžu pedagoģiskajam personālam " Metodiskie paņēmieni karjeras izglītības integrēšanā mācību un ārpus stundu darbā".	Dalībnieki ir saņēmuši metodiskos materiālus un apguvuši praktiskus paņēmienus karjeras izglītības realizēšanai klases un mācību priekšmetu stundās, interešu izglītībā.	Pedagogs karjeras konsultants		Semināra telpa, tehniskais aprīkojums
Septembris	Pedagoģiskā personāla gatavošanās VIAA organizētajai "Karjeras nedēļas" norisei.	Dalībnieki ir saņēmuši informāciju, izdales materiālus, izveidojuši plānu "Karjeras nedēļas" organizēšanai.	Pedagogs karjeras konsultants	VIAA informācijas un karjeras departaments	Pavairoti izdales materiāli
Skolēnu karjeras konsultēšana					
Visu mācību gadu	Individuālās karjeras konsultācijas	Skolēniem iespējams noteikt bērna personības tipu un tā piemērotību atbilstošām profesionālajām nozarēm. **KVP –** sevis izzināšana.	Pedagogs karjeras konsultants	Psihologs, Sociālais pedagogs	Konsultēšanas telpa Pavairoti darba materiāli
Darbs ar skolēnu "Karjeras portfolio"					
Visu mācību gadu	"Karjeras portfolio" sakārtošana vai papildināšana: struktūras izveide, skolēna personīgā	Skolēni ir iesākuši veidot vai turpina papildināt iepriekšējā gadā iesākto personīgo "Karjeras portfolio".	Pedagogs karjeras konsultants, klašu audzinātāji	Vecāki	Pavairoti izdales materiāli, portfolio mapes

Karjeras izglītības nodarbībās, klases stundās,	karjeras plāna izstrāde mācību gadam, plānoto izpētes materiālu ievietošana.	**KVP –** mērķu izvirzīšana, plānošana, sevis izzināšana, pašvērtēšana, informācijas iegūšana un apstrāde.			
Mācību priekšmetu tematiskās jomas saistībā ar noteiktām profesijām					
Septembris Visās mācību priekšmetu stundās	Tematiskas stundas "Kurās profesijās ir nepieciešamas …(mācību priekšmeta nosaukums) apgūstamās zināšanas, prasmes un iemaņas". Mācību priekšmetu reklāmu izstādes (saistībā ar profesijām).	Skolēni prot sasaistīt konkrēta mācību priekšmeta saturu ar veicamo noteiktās profesijās un apgūto zināšanu praktisko pielietojumu reālajā dzīvē. Mācīšanās motivācijas paaugstināšanās. **KVP –** "darba pasaules" izpēte.	Visu mācību priekšmetu skolotāji	Ieteicams uzaicināt dažādu nozaru pārstāvjus	Profesiju katalogs, interneta resursi (profesijupasaule.lv), materiālu noformēšanai nepieciešamie līdzekļi
Karjeras nedēļa saskaņā ar Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) vadlīnijām un organizētajiem pasākumiem					
Oktobris	Seminārnodarbība 9. un 12.klašu skolēniem "Veiksmīgas karjeras veidošana" – par nosacījumiem un faktoriem, izvēloties turpmākās darbības virzienu.	Skolēni izprot karjeras veidošanas nosacījumus. **KVP –** iegūto zināšanu analīze, sintēze un pielietošana, lēmumu pieņemšana.	Pedagogs karjeras konsultants,	Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) karjeras konsultanti	Semināra telpa, tehniskais aprīkojums
Oktobris	Tikšanās ar izglītības iestādes absolventiem, vecākiem, kas pārstāv dažādas profesijas. Uzņēmumu produktu izstādes. Uzņēmumu reklāmu izstādes. Ekskursijas uz darbavietām.	Skolēni ir iepazinušies ar dažādu profesiju pārstāvju pieredzes stāstiem un profesijas apguves iespējām. **KVP –** "darba pasaules" izpēte.	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē pasākumu norisi)	Izglītības iestādes absolventi, vecāki, nozaru profesionāļi	Tikšanās telpas, prezentēšanas aprīkojums, uzņēmumu reklāmas, ražotā produkcija
Oktobris	Ar profesiju saistītās nodarbes brīvajā laikā	Skolēni spēj saistīt brīvā laika nodarbes ar izvēlēto profesiju,	Klašu audzinātāji,	Vietējie mākslinieki,	Mākslinieciskās noformēšanas līdzekļi

	(hobiji). Zīmējumu, kolāžu, fotogrāfiju, rokdarbu u.c. brīvajā laikā radīto darbu izstādes "Mani vaļasprieki", "Mana sapņu profesija" u.c..	ir pilnveidojuši radošās prasmes. **KVP –** dotumu un talantu pilnveide, kompetenču attīstīšana karjeras veidošanas aspektā.	mācību priekšmetu skolotāji, pulciņu vadītāji	amatnieki, interešu grupu pārstāvji, vecāki	
Oktobris	Radošās darbnīcas: meistarklases, skolēniem darbojoties kopā ar dažādu nozaru speciālistiem un amatniekiem.	Skolēni ir iepazinušies ar noteiktās darba nozarēs nepieciešamajām zināšanām un prasmēm un izmēģinājuši praktisko darbību. **KVP –** "profesiju pasaules" iespēju izzināšana praktiskā darbībā, talantu un dotumu pilnveide.	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē pasākumu organizēšanu un norisi)	Dažādu nozaru speciālisti, amatnieki, vecāki – amatnieki, absolventi - amatnieki	Materiāli un darbnīcu telpas
Oktobris	Vecāku seminārs / konference "Kā atbalstīt bērnu karjeras veidošanā un karjeras izvēlē".	Vecāki ir guvuši izpratni par atbalsta sniegšanas iespējām bērniem un saņēmuši profesionālus padomus.	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē, piesaista speciālistus)	Lektors – karjeras vadības jautājumu speciālists. Diskusijas dalībnieki – vecāki, karjeras konsultanti, VIAA, NVA.	Semināra telpa, datortehnika
"Profesiju pasaules" izzināšana					
Oktobris	Skolotāja profesija (saistībā ar Skolotāju dienu), skolotāju veidotas prezentācijas, stāsti par savu karjeras ceļu, foto, video, apbalvojumi u.c. izstādes.	Skolēni guvuši priekšstatu par skolotāja profesijas publiski "neredzamo" pusi. **KVP –** profesiju pasaules izzināšana.	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē), mācību priekšmetu skolotāji	Absolventi – skolotāji, vecāki – skolotāji, bijušie skolas skolotāji	Prezentāciju demonstrēšanas resursi, izstāžu telpas

Novembris	Mācību ekskursijas uz kultūras iestādēm un uzņēmumiem (iepazīšanās ar apskates objektu darbinieku profesijām un viņu veicamā darba saturu).	Skolēni ir paplašinājuši zināšanas par dažādu iestāžu, uzņēmumu darbinieku profesijām. **KVP –** "profesiju pasaules" izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Direktora vietnieki, pedagogs karjeras konsultants.	Ekskursiju gidi, nozaru speciālisti	Līdzekļi ekskursiju apmeklējumam
Decembris	Profesiju izpēte jomās, kas saistītas ar svētku gatavošanu un darbinieku pienākumiem, strādājot svētku laikā.	Skolēni ir guvuši paplašinātu priekšstatu par profesijām, kas saistītas ar svētku gatavošanu vai darbu svētkos, to specifiku. **KVP –** "profesiju pasaules" izpēte.	Mācību priekšmetu skolotāji, pulciņu vadītāji	Nozaru speciālisti	Interneta resursi, profesiju apraksti
Skolēna personības izzināšana					
Novembris – decembris Karjeras izglītības nodarbībās, klases stundās	Nodarbības skolēnu interešu, dotumu, spēju, stipro pušu, mērķu, mācīšanās motivācijas izzināšanā, vērtību noteikšanā.	Skolēni ir iepazinušies ar personības izpētes metodēm un paņēmieniem. **KVP –** sevis izzināšana, pašvērtēšana, iegūto rezultātu analīze.	Pedagogs karjeras konsultants	Skolu psihologi	Pavairoti izpētes materiāli, darba lapas, pieejami interneta resursi
Novembris – decembris Karjeras izglītības nodarbībās, klases stundās	Kolāža "Mani karjeras mērķi" (tās centrā skolēna foto, kādas asociācijas, piktogrammas, simbola attēlojums vai zīmējums, apkārt centram atspoguļotas intereses, norises, kas iepriecina, vērtības, sapņi u.tml.).	Skolēni ir iemācījušies izveidot savus vizuālos profilus. **KVP –** sevis izzināšana, pašvērtēšana.	Klašu audzinātāji, pedagogs karjeras konsultants		Žurnāli, laikraksti, attēli, foto, datorgrafikas materiāli u.tml.
Skolotāju un vecāku izglītošana					

Janvāris	Seminārnodarbības "Skolēnu vajadzību ievērošana dažādos vecumposmos karjeras vadības prasmju veidošanā / pilnveidē", "Karjeras informācijas resursu atrašana un izmantošana karjeras izvēles situācijā".	Skolotāji un vecāki ir pilnveidojuši zināšanas par bērnu un jauniešu attīstības īpatnībām, to respektēšanu karjeras izglītības satura apguvē un karjeras vadības prasmju veidošanā.	Pedagogs karjeras konsultants		Semināra telpa, prezentāciju demonstrēšanas resursi, pavairoti materiāli
"Darba pasaules iepazīšana"					
Janvāris Klases stundās, mācību priekšmetu stundās, karjeras izglītības nodarbībās	Tematiskas nodarbības par profesiju daudzveidību. Virtuālā "ēnošana", sk.interneta resursus: www.profesijupasaule.lv www.nva.gov.lv www.prakse.lv www.jaunatne.gov.lv	Skolēni ir paplašinājuši priekšstatu par dažādu profesiju darbavietu vidi, pētot attēlu galerijas, ir izzinājuši profesiju apguves iespējas pēc 9.klases beigšanas. **KVP –** "profesiju pasaules" izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji, pedagogs karjeras konsultants	Datorikas skolotāji	IT resursi, uzskates līdzekļi
Janvāris Klases stundās, karjeras izglītības nodarbībās	Profesionāļu profilu veidošana (apraksti, prezentācijas, attēlu galerijas, kolāžas, zīmējumi, foto, video u.tml.). Izstādes.	Skolēni ir paplašinājuši priekšstatu par dažādām profesijām. **KVP –** "profesiju pasaules" izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde.	Klašu audzinātāji, pedagogs karjeras konsultants		Noformēšanas līdzekļi, IT resursi
Piedalīšanās valsts organizētajā pasākumā "Ēnu dienas"					
Februāris	"Ēnošana" dažādās iestādēs, uzņēmumos, izglītības iestādēs, to skaitā augstskolās, vietējā pašvaldībā, skolēnu vecāku	Skolēni ir guvuši priekšstatu par dažādu iestāžu un uzņēmumu darba saturu un vidi, darbinieku pienākumiem un dažādās profesijās	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē, piedāvā	Speciālisti savās darbavietās, to skaitā vecāki, absolventi,	Interneta vietne www.enudiena.lv, ''ēnošanas" izdales materiāli, tehniskie

	darbavietās. Foto, video veidošana. Profesiju aprakstu veidošana.	nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un atbilstošo izglītību.	"ēnošanas" veidlapas, interviju materiālus)	pašvaldību darbinieki	līdzekļi foto, video veidošanai
Darbs e-vidē sevis izzināšanā un "profesiju pasaules" izpētē					
Marts Klases stundās, datorikas stundās, karjeras izglītības nodarbībās	E-vides izmantošana skolēnu pašizziņā un pašvērtēšanā, strādājot datora un interneta vidē (testu, uzdevumu, darba lapu u.c. izpilde). E-vides izmantošana skolēnu personīgo profilu izveidē (prezentācijas par sevi: psiholoģiskais portrets, intereses, dotumi, talanti, hobiji, vērtības, mērķi, sasniegumi u.tml.). E-vides izmantošana izglītības iestāžu mājaslapu izpētē. Iegūtās informācijas saistīšana ar mācību priekšmetu tematiskajām jomām. Jauniešu sabiedriskās līdzdalības iespēju izpēte.	Skolēni ir iemācījušies izmantot e-vides iespējas pašizziņā. **KVP –** sevis izzināšana, pašvērtēšana, IKT izmantošana, digitālā pratība. Skolēni ir iemācījušies izveidot un prezentēt savus profilus. **KVP –** IKT izmantošana, digitālā pratība, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde, sevis izzināšana, pašvērtēšana. Skolēni ir papildinājuši prasmes lietot e-vidi tālākizglītības un darba tirgus, brīvprātīgo un nevalstisko organizāciju darbības izpētē Latvijā un citviet pasaulē.	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā interneta resursus), klašu audzinātājs	Skolas psihologs, datorikas skolotājs	Datortehnika, interneta resursi: www.niid.lv, www.nva.gov.lv, www.prakse.lv, www.viaa.gov.lv, www.jaunatne.gov.lv, www.profesijupasaule.lv.
Izstāde "Skola – 20…" un izglītības iestādē					
Marts Klases stundās, mācību stundās, karjeras	Interaktīvas vispārējās vidējās izglītības iestāžu, ģimnāziju, profesionālās izglītības iestāžu prezentācijas.	Izstādes apmeklētāji ir papildinājuši zināšanas par tālākizglītības un darba iespējām, par nepieciešamo izglītību šo iespēju realizēšanai.	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē), klašu audzinātāji	Izglītības iestāžu pārstāvji	Izstādes telpas, izstāžu stendi, prezentāciju projicēšanas iekārta

izglītības nodarbībās	Mācību un studiju programmu informatīvo materiālu izstāde.				
Skolēna personības tipa saskaņošana ar profesiju profiliem					
Aprīlis Klases stundās, mācību stundās	Motivācijas, vērtību sistēmas, interešu, dotumu, prasmju, rakstura, veselības loma dažādās profesijās veicamajos darbos (saistībā ar mācību priekšmetu stundās apgūto).	Skolēni iemācījušies sevis izzināšanu sasaistīt ar karjeras iespējām noteiktās profesijās. **KVP –** sevis izzināšana, lēmumu pieņemšana.	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā materiālus)	Izdales materiāli, darba lapas (personības izpētei), interneta resursi
Skolēnu karjeras plānu izstrāde					
Maijs Karjeras izglītības nodarbībās, individuālajās konsultācijās	Skolēna rīcības plāna izstrāde pēc strukturētiem paraugiem personīgai izaugsmei un sasniegumiem mācību un interešu jomās.	Skolēni ir iemācījušies izveidot personīgo karjeras izaugsmes plānu. **KVP –** iespējamā rīcības plāna veidošana, lēmumu pieņemšana.	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā plāna paraugus)		Izdales materiāli, plānu paraugi
Karjeras izglītības informatīvi metodiskie materiāli skolas bibliotēkā					
Visu mācību gadu	Karjeras izglītības materiālu tematiska sakārtošana un datu bāzes veidošana / papildināšana. Karjeras izglītības stundu un pasākumu organizēšana bibliotēkā.	Skolas bibliotēkā ir izveidota informatīvi metodiskā karjeras izglītības nodaļā. **KVP –** daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana.	Bibliotekārs	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā metodisko bāzi)	Karjeras izglītības metodiskie, informatīvie un izdales materiāli, DVD, foto, video, izstāžu materiāli
Karjeras izglītības sadaļas uzturēšana skolas mājaslapā					
Visu mācību gadu	Karjeras izglītības sadaļas izveide vai papildināšana skolas mājaslapā. Karjeras izglītības realizēšanas procesa atspoguļošana,	Skolēni ir iemācījušies strādāt ar mājaslapas satura veidošanu un materiālu ievietošanu. **KVP –** digitālā pratība, daudzveidīgu informatīvo	Mājaslapas uzturētājs	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā metodisko bāzi)	IKT, interneta resursi, karjeras izglītības materiāli, foto, video, DVD

	informatīvo materiālu ievietošana.	resursu izmantošana un apstrāde.			
Darbs ar vecākiem					
Visu mācību gadu	Tikšanās ar vecākiem – dažādu profesiju pārstāvjiem. Vecāku hobiju demonstrēšana. Skolēna dzimtas profesiju koka izveide	Skolēni guvuši paplašinātu priekšstatu par profesijām. Profesiju pasaule un interese. Sevis izzināšanas prasme – pārmantoto talantu un dotumu apzināšanās	PKK Klašu audzinātāji	Vecāki	Prezentēšanas tehnika, telpa

8. KARJERAS IZGLĪTĪBAS VĒRTĒŠANA

Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku šādu zināšanu, prasmju, iemaņu (kompetenču) apguvē un izmantojot pašvērtējumu.

Pašizpētē:

- skolēns apgūst un izmanto zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi;
- skolēns atzīst, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa;
- skolēns spēj noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos;
- skolēns izmanto zināšanas par sevi, lai pieņemtu lēmumus un noteiktu mērķus.

Karjeras izpētē:

- skolēns spēj izskaidrot terminu „karjera" tā plašākajā nozīmē;
- skolēns spēj vispārīgi raksturot, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs;
- skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām;
- skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis varētu būt šķērslis dažu profesiju izvēlē;
- skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklases pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;
- skolēns spēj formulēt savas izglītības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas

Karjeras plānošanā un vadīšanā:

- skolēns prot izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes;
- skolēns prot salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personisko pieredzi, gan informāciju no dažādiem avotiem;
- skolēns spēj izvērtēt ar finansēm saistītos faktorus;
- skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no sava mērķa;
- skolēns zina, kādas ir prasības un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē;
- skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības;
- skolēns prot sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās;
- skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo un citu nepieciešamo informāciju, stājoties citā izglītības iestādē vai darbā, kā arī to mutiski un rakstiski prezentēt.

ABSOLVENTU TĀLĀKIZGLĪTĪBAS UZSKAITE

Absolventu turpmāko gaitu monitorings ir kā viens no izglītības iestādes pašvērtējuma ziņojumā iekļaujamiem kritērijiem jomas "Atbalsts izglītojamiem" izvērtējumam, lai raksturotu atbalstu karjeras izglītībā.

Tabulā apkopojama informācija par skolēnu turpmākajām gaitām (izglītība un nodarbinātība) pēc pamatizglītības ieguves. Tajā apkopojami dati par pamatizglītību ieguvušo skaitu, no tiem, cik turpina mācības vispārējās vidējās izglītības iestādē, cik profesionālās izglītības iestādē, cik neturpina mācības un cik strādā.

VIDRIŽU pamatskola									
…./…. mācību gads									
ABSOLVENTU TĀLĀKIZGLĪTĪBA									
Klase	Beidza		Turpina mācības vispārējās vidējās izglītības iestādē	Turpina mācības profesionālās izglītības iestādē	Neturpina mācības	Strādā	Nemācās un nestrādā	Cita izvēle	Nav informācijas
	Ar apliecību	Ar liecību							
9.									

9. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ PIELIETOJAMĀS METODES

Karjeras izglītības procesā var izmantot dažādus metodiskos paņēmienus un materiālus:

- darba lapas par karjeras tēmām;
- karjeras *portfolio* izveide;
- cilvēka dotumu, interešu, prasmju, vērtību, gaidu un darba spēju testēšana;
- karjeras konsultēšana individuāli un grupās;
- diskusijas un pārrunas grupā;
- karjeras informācijas resursu iegūšana, analīze un izmantošana;
- darbs e-vidē, IKT izmantošana;
- lēmumu pieņemšanas modeļu apguve, lēmumu pieņemšanas prasmju attīstīšana;
- profesionālā pētniecība un profesiju pētīšana.

Metodes

- Saruna
- Strukturēta saruna
- Anketēšana
- Testi (ievērojot testējamā tiesības)
- Interaktīvas metodes
- Tikšanās
- Konkursi
- Spēles
- Diskusijas
- Paneļdiskusijas
- Semināri
- Darbu mapes/portfolio veidošana
- Darba eksursijas
- Informācija e-vidē

10. KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS

Septembris	• Karjeras izglītības programmas izstrādāšana un īstenošanas plāna sastādīšana. • Informatīvs seminārs klašu audzinātājiem par karjeras attīstības atbalstu skolā. • Grupu nodarbības pa klasēm, individuālas konsultācijas. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide. • Skolotāju stunda - mācību priekšmeta vieta karjerā – mācību priekšmets un nākotnes profesija • Skolas pasākumi – projekti, pārgājieni, ekskursijas karjeras perspektīvā.
Oktobris	• Konsultācijas kk veikšananas plānošanai audzinātājiem un skolotājiem • Grupu nodarbības pa klasēm – mana nākotnes profesija. KK, vizuālā māksla • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide. • Sociālo zinību stundas tēma - prasme strādāt komandā nozīme karjerā
Novembris	• Informātikas nozīme karjeras veidošanā – mācību stunda • Grupu nodarbības pa klasēm. • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Pasākumu koordinēšana saskaņā ar karjeras izglītības programmas mērķiem. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide.
Decembris	• Grupu nodarbības pa klasēm – hobiju un profesiju mijiedarbība • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide. • Karjeras izglītības vērtēšana.

Janvāris	• mācību priekšmeta vieta karjerā – mācību priekšmets un nākotnes profesija • Grupu nodarbības pa klasēm . Mana nākotnes profesija – eseja literatūrā • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas – izglītības iespējas. Informācijas iegūšana • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide. • Rīgas Valsts tehnikuma Limbažu teritoriālās struktūrvienības apmeklējums.
Februāris	• Grupu nodarbības pa klasēm – anketēšana. Bioloģijas st. – medicīna. • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Pasākumu koordinēšana saskaņā ar karjeras izglītības programmas mērķiem. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide. • Izstādes SKOLA apmeklējums
Marts	• Mazā Brīnumzeme – pašnovērtējuma veikšana, karjeras izvēles iespējas • Grupu nodarbības pa klasēm – panākumu gūšanas nosacījumi • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Pasākumu koordinēšana saskaņā ar karjeras izglītības programmas mērķiem.

	• Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide.
Aprīlis	• Darba pasaules iepazīšana – "Veiksmīgs uzņēmējs" – radošās darbnīcas • Grupu nodarbības pa klasēm – lietišķie raksti – mācību stundā • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Pasākumu koordinēšana saskaņā ar karjeras izglītības programmas mērķiem. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide.
Maijs	• Savu sapņu īstenotāji – ekskursija – Ražots Limbažu novadā • Grupu nodarbības pa klasēm. • Individuālas konsultācijas. • Elektroniskās karjeras konsultācijas. • Karjeras konsultanta profesionālā pilnveide. • Karjeras izglītības vērtēšana. • Profesiju kurpēs – profesiju diena

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Amundsons N., (2016). *Aktīvā iesaistīšanās. Esība un darbība karjeras konsultēšanā.* 4.izd. Rīga: VIAA. Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Amundsen_book_FINAL.pdf
2. Baldiņš A., Raževa A., (2001). *Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē.* Rīga: Pētergailis.
3. Daija Z.., Panasina I., (2000). *Veido savu karjeru pats! Grāmata patstāvīgai profesijas izvēlei.* Rīga: Profesionālās karjeras izvēles centrs.
4. *Darba pasaules un karjeras iespēju izpēte / Ieteikumi skolotājiem, klašu audzinātājiem projektu nedēļas vadīšanai 7.-9. klasēs*, (2004). Rīga: PIAA. Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/library/files/original/Darba_pasaules_un_karjeras_iespeju_izpete.pdf
5. Dektereva N., Dorofjeva S., Vagele A., Zavjalova G., (2008). *Interesantas idejas klases audzinātājam.* Rīga: RaKa.
6. Lemešonoka I., *Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem. Metodiskie materiāli,* (2018). Rīga: Zvaigzne ABC.
7. Lemešonoka I., *Vecāku atbalsts bērnam veiksmīgas karjeras veidošanā. Rokasgrāmata skolotājiem un vecākiem. Metodiskie materiāli,* (2020). Rīga: Zvaigzne ABC.
8. Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartu saturā: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Karjeras_vadibas_buklets.pdf
9. Karjeras izglītība skolā https://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izgliitiiba_skolaa_2010.pdf
10. Karjeras izglītība skolā/ Pieredze 2009 (2010) Rīga: Valsts Izglītības attīstības aģentūra
11. Korna E.(2011) Karjeras izglītība. Rīga: Raka.
12. Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei. VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008
13. Mans bērns izvēlas karjeru, VIAA, 2010.
14. VIAA METODISKIE MATERIĀLI UN IETEIKUMI
15. www.niid.lv
16. www.profesijupasaule.lv

Karjeras izglītības programmu izstrādāja:
Pedagogs karjeras konsultants Daiga Rudzīte
Pedagogs karjeras konsultants Ija Puisāne